

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 és

szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 10.

A parlament arcaza.

Keves változással ugyanaz a parlament képe, mint az előbbi ciklusban volt.

Az összes ellenzék együttvéve is erős kisebbség a hatalmas kormánypart mellett. A mi pár kerületet veszített a kormány, azon ugyan nincs mit busulnia, elmondhatja róluk, hogy ebszerezmény — kutyául vész. Olyan Bánffy-féle választások és választottak voltak azok. Az a kár, hogy valaha bekerültek, nem pedig, hogy most kimaradtak.

A választások még nem nyújthatják, természetesen, egy tiszta választás gyümölcsét, hiszen a függő viszonyban levők alig mertek, inkább csak experimentáltak a független szavazással, a nép pedig egyszerűen nem is érti, hogy neki magának van-e érdeke abban, hogy milyen párti, vagy ki legyen a képviselője. Ez szokva van ahhoz, hogy szavazni hajtsák, vagy hogy a jegyzője, szolgabírója fejbiczenését lesse, mielőtt az urnához járulna.

Az első szárnypróbálgatás azonban már is szolgál egy kis tanulsággal. Visszatérést lehet tapasztalni, a régi magyar szellemhez.

A magyarság, mikor erősen konzervatív volt, akkor is liberálisan gondolkodott, a mikor liberális politikát üzött, akkor is konzervatíven érzett.

Ez pedig nem is valami paradox, de a legtisztább lelki megnyilatkozás.

A magyarságban mindig meg volt a vágy és hozzá az erő, hogy érvényesüljön, haladjon. De haladásában mindig vigyázott reá, hogy a történelmi tradíció útján érje el a haladást, mert ha ezen utról lelép, érezte, hogy nemzeti létének útjáról lép le. E nélkül a történelmi tradíció nélkül, megszűnik magyar nemzet lenni, csak egy tömeg emberré lesz a többi tömeg között.

Azért még a legjobb rendelkezést is ellenszenvvel fogadta, sőt gravamenül tekintette, ha idegen helyről jött s így akarták a nyakába varni.

A konzervativizmus mindenkor a magyar jelleg hű megőrzésében, a liberális felfogás a mások iránti előzékenységben nyilvánult.

Azért tudott ebben a hazában egy ezredéven át annyi mindenféle faj és felekezet békén megélni, sőt úgy élni, hogy nem egyszer a haza legnagyobb fia a nemzetiségek közül kerültek ki.

Utóbbi időben a liberálizmus elkapta a gyepőt s elragadt. Vágtatott tüskönbokron keresztül. Letért a magyar tradícionális utról, összemaradott a nemzetiségekkel, a többi rovására kiválasztott kegyencz felekezeteket s ezen mezei hadakkal üldöztette a többi s lassankint megutáltatta türelmetlenségével önmagát és segédcapatait, a nemzeti közérzést pedig a tradíció útjáról a hasznossági elv útjára terelte, míg végre mindenkinek csak a maga feje fájt, a haza feje nem fájt senkinek.

A mostani választásnál a szabadelvűség szegény legényei hullottak el. A

reguláris csapat sértetlenül, teljes számban megmaradt. A nagy pártban pedig éppen a higgadt gondolkozású és mindenkivel szemben liberálisan gondolkozó elemek foglalták el a letört klikkek helyét.

Az Apponyi-párt is régi számára szaporodva tért vissza, de egyáltalán nem gondol prepotenskedés vagy frondörködésre, hanem összeforr a kormánynyal.

Ilyenféle most az új ház képe.

És míg ezt jól eső érzéssel konstataják országszerte, addig itt-ott rejtve teremről rejti teremre halk zokogását asszonyi bú; vén asszony módra sirdogál egy-egy régi klikk-lap vagy klikk-csoport.

Miért sirnak titokban olyan keservesen, hisz Széll Kálmánnak semmi baja, a párt is meg van régi erejében, csak a párt ajtaja fölé került a régi czimer helyébe az új, két kéz helyett, mely egymást mossa — két kéz, mely egymást fogja. A klikk-korrupció helyett, a bevégezt fuzió.

Vagy talán innen a könnyek?

No! nagy beteg is lábbadozik a gyógyulás előtt. Majd ha tovább tisztul a választás, jobban megtisztulnak az érzelmeik és elvek is.

P—y.

A Ház elnöke.

Politikai körökben híre jár, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a legutóbbi kihallgatáson előterjesztést tett a királynak a Ház elnöksége dolgában. A miniszterelnök tudatta a felséggel, hogy a szabadelvűpárt a Ház elnöki állására Hieronymi Károlyt fogja jelölni. Hie-

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Az imperiále-on.

Irtta: Heltai Jenő.

Szin: Párisban, a Madeleine templom előtt, a regényekből jól ismert omnibusz-megállóhely, délután négy óra, az égen fekete felhő mutatkozik, lenn pedig a földön egy házaspár, szemmel láthatólag vidéki. A férj már nem egészen fiatal ember, a felesége azonban elég csinos asszonyka. Esernyőt tart a kezében és mikor a kalauz végre elkialtja az ő számukat, mind a ketten fölkapnak az omnibuszra. Az asszony azonban nem áll meg a kocsi perronján, hanem fölfelé mászik a csigalépcsőn az imperiále-ra.

A férj: Azt hiszem, hogy jobb lesz, ha lenn maradunk . . .

A feleség (egyre följebb mászik): Csak gyere föl . . . Nem kell a pénzt az ablakon kibajítani. Idefönn a felét fizetjük és az omnibusz csakugy elvisz minket . . . (Az omnibusz elindul).

A férj (követi a feleségét): Jó, jó . . . de azt hiszem esni fog. Meglátod, mindjárt megéred az eső és megázunk . . .

A feleség: Hová gondolsz?

A férj: Nem látod azt a fekete felhőt?

A feleség: Nem. És különben is az a fekete felhő nem erre tart. A szél az ellenkező irányba hajtja . . .

A férj: Tudod, hogy az új felöltöm van rajtam. Nem szeretném, ha átáznaék . . .

A feleség: Ha én nem féltém az új kalapomat, te se aggódnál a felöltődért. Mondom, hogy nem fog esni. Es különben is, itt az esernyőm . . .

A férj: Szép védelem!

A feleség: Ugyan hallgass már. Az egész kocsi minket figyel.

A férj: Es aztán neked könnyű . . . Te nem félted az új kalapodat, mert ha tönkre megy, én veszek neked másikat. De ha az én felöltöm tönkre megy, te nem veszel nekem újat . . .

A feleség (idegesen): Hiszen még nem ment tönkre. Akkor beszélj majd, ha vége lesz. Egyszerre milyen takarékos lettél . . .

A férj: Mindig az voltam.

A feleség: Az előbb pedig pocskolnai akartad a pénzt. Harmincz centimes-ot akartál fizetni egy helyért, holott 15 centimes-mal is jól vagyunk . . .

A férj: No, no . . . aki a végén nevet . . . (Egy esőcsepp esik az orrára.) Mi ez?

A feleség: Mi baj?

A férj (gyanakodva néz föl az égre): Ej, ej . . . az a felhő, a mely az imént az ellenkező irányban ment, mintha megfordult volna . . .

A férj: Lehetetlen! Még mindig az ellenkező irányban megy . . .

A feleség: Igen, de az a baj, hogy mi ugyanabban az irányban megyünk, amelyben ő jön . . . Mindjárt a fejünk fölött lesz. (Még egy esőcsepp esik az orrára és az eső hirtelen megéred.) Már itt is van . . . az eső!

A feleség: Csakugyam esik!

A férj: Ugy-e, mondtam?

A feleség: Oh ez mindjárt eláll . . . ez csak olyan nyári zápor.

A férj: Nyári zápor, február végén . . . mondhatom, a fantáziád kicsit siet . . . Nera tarti lépést a kalendáriummal.

A feleség: A nyári zápornak nem az alényeges ismertető jele, hogy csak nyáron lehetséges, hanem az, hogy rövid ideig tart . . . (Az eső egyre jobban esik).

A férj: Hogy érted ezt?

A feleség (kinyitja az esernyőt): Mindjárt el fog mulni . . .

A férj (az esernyő alá húzódik): Mondhatom, kitűnő ötleteid vannak . . . Pedig megjósoltam, hogy esni fog . . . De persze, mindig te akarsz az okosabb lenni. Rongyos harmincz centimes különbség miatt most bőrig ázhatunk . . .

A feleség (csökkenő biztonsággal): Hiszen már nem is esik. (Az eső ebben a pillanatban, mintha csak erre a kijelentésre felelne, ádáz dühvel zuhan alá.)

A férj (egyre idegesebben): Nem . . . Ezt nem lehet kitartani . . .

A feleség: Az istenért ne kiabálj . . .

ronymi, a kivel Széll Kálmán már napok óta tárgyal, állítólag hajlandónak nyilatkozott ezen állás elfogadására.

A homestead.

A tavasszal történt, hogy Szabadka város törvényhatósági ülésén szóba hozta a homestead-ot és elhatározták, hogy e nagyszabású ügyben felírják a törvényhatósághoz. Ez ügyben az agitációt azonban akkoriban mostanra halasztották. az új országgyűlés összeülése idejére. Most országos mozgalom indul meg ez ügyben s Szabadka városa felszólítja az ország összes törvényhatóságait, hogy a dologgal behatóan foglalkozván, mindannyian feliratot küldjenek az országgyűléshez s törvényhozási intézkedést kérjenek.

Eötvös Károly tanácsai.

Eötvös Károly tanácsot ad lapjában a függetlenségi pártok és választóknak, hogy mit tegyenek a *pótválasztásoknál*. Azt hisszük ugyan, hogy sem a párt sem a választók nem kérték ki az ő tanácsát, de tagadhatatlanul érdekes megtudni, miket tanácsol Eötvös, a ki mindig csak intrikálni szokott pártjában.

Első sorban természetesen a *gyomai* kérdés érdekli, ahol kimaradt kebelbarátainak Hoits Pálnak, Dienes Mártonnak vagy Hentaller Lajosnak szeretne mandátumot keríteni. Azt hisszük ezt majd csak a gyomai választók döntenek el, akik bizonyára mástól kérnek tanácsot és nem Eötvös Károlytól.

Másodsorban a *gyulai* választókhöz szól Eötvös és — csodák csodája! — Bartha Miklóst ajánlja a gyulaiaknak a következő sorokban:

Van szavam a békés-gyulai választókhöz is. Itt a Kossuth elnöklété alatti függetlenségi párt elbukott s most a kormánypárt és a Bartha elnöklété alatti függetlenségi és 48-as párt közt lesz a viadal. Ennek éppen Bartha Miklós a jelöltje. Bartha Miklós sok keserű s nézetem szerint igazságtalan hírlapi támadást is intézett ellenem, de ő a nagy elvekben mégis függetlenségi politikus s minden választónak, a ki nemcsak szóval, hanem szívvél és meggyőződéssel is a függetlenségi elveket vallja és érzi, z pótválasztás-

nál szavazatát Bartha Miklósról kell adnia. Itt a párt igaz tagjai közt a rokonszenvenek és ellenszenvenek el kell némulni s ha valamikor a függetlenségi párti szavazó, ha jelöltje hiányzott, még az Apponyi-párti jelöltre is honfikiötlessége szerint adta a kormánypárt ellen szavazatát: most sokkal inkább honfikiötlessége meg nem ingani, meg nem széldülni, hanem az elv és irány mellett megmaradni.

Végül a *kőbányai* választókhöz szól Eötvös és Kossuth Ferenczel ellentétben inkább a renegát Springer Ferenczet ajánlja a függetlenségi választóknak mint Hock Jánost, mert megengedhetőnek nem tartja, hogy a főváros polgársága mágnást vagy papot válasszon képviselőjének. Ne neked egyenlőség és szabadság! Ez valóban Eötvösre vall. Inkább renegát — csak pap ne legyen!

Katonatisztek tömeges előléptetése.

A »P. N.« írja a következő figyelemre méltó dolgot:

A közös hadügyminiszterimben már teljesen elkészítették a szokásos novemberi előléptetéseket, a melyek hír szerint, különösen az alsóbb rangokban bőséges csillaghullással árasztják el a hadsereget. Érdekes oka van ennek a bőséges csillaghullásnak. Mint tudjuk, a hadseregben régi hagyományos politika az, hogy a magyar tiszteket idegen csapatokhoz osztják be, míg a magyar ezredékhez, Debreczenbe, Nagyváradra, Szabadkára és más tősgyökeres magyar városokba német tiszteket helyez a konspirációtól való okatlan félelem. Ez a rendszer legkevésbé a német tiszteknél van szájuk ize szerint, a mit a sok áthelyezés iránt való kérelem is bizonyít. De ezekkel a kérelmekkel röviden szoktak végezni Bécsben s a katonaság ellenmondást nem tűrő fegyelme hamarosan elhallgattatja a kérelmező szavát. Az idén azonban szokatlan jelenség zavarta meg a hadügyminiszteriumot. Egyszerre kilencszáznegy kérelmet kapott Magyarországból: magyar ezredéktől kívántak el az idegen tisztek egyakarattal. Az eset előzményei ezek:

A próbaháborúskodás alatt történt: Lob-

kovitz herceg hadtestparancsnok utasítást adott az egyik magyar ezred tisztjének, a ki azt nyomban tovább adta társának:

— Azt magának kell teljesíteni. Maga kapta a parancsot — szölt rá mérgesen Lobkovitz.

— Bocsánat, én képtelen vagyok rá. Magyarul nem tudok s másképpen nem értenek meg a katonáim.

— Micsoda? Olyan ezrede van a hadseregnek, a melyik képtelen a parancsot teljesíteni?

— Ha németül kapja, igen.

— Szép kiképzés! Majd lesz gondom önökre! — szölt a herceg, az ezred német tisztjei pedig még aznap jelentkeztek ezredesüknél, hogy kérjék az osztrák honvédséghez való áthelyezésüket. Arra, hogy a magyar ezredtől elvigyék őket, számítani sem mertek mert ők izben kapták már vissza elintézetlenül kérelmüket.

A szabadkai ezred példájára aztán csendesen valóságos mozgalom indult meg a tisztikarban s mikor a hadügyminiszter elutasította őket, kétszázheten felségfolyamodványt nyújtottak a király elé járultak.

A dologba az osztrák honvédelmi miniszter is belavatkozott, a ki a nagy tisztihányban szenvedő Landwehr részére valóságos harcot kezdett az áthelyezést kérő tisztekért, a kiket a hadügyminiszter nem akar elbocsátani. Hosszas tárgyalások után — minisztertanács is volt a dologban, — végre elsimitották az elintézeteket.

A hadügyminiszter száznegyven tiszte enged az osztrák honvédségnek, azokat pedig, a kik mindenáron ragaszkodnak a magyar ezredéktől való elmenetelliüköz, rekompenzációképpen soron kívül előléptetik.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 14. Az általános szünet kezdete a nagyváradi hegyen.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

Október 23. Képviselőválasztás Székelyhidon.

November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

A férj: Esküszöm, hogy ha ezt előre tudtam volna, nem vettelek volna el!

A feleség: Jókora mondd . . . tizenkét esztendő házasság után, mikor már a fiatal-ságot, meg a szépségemet neked áldoztam . . .

A férj: Köszönöm!

A feleség: Es ha elgondolom, hogy én hü voltam ehhez az emberhez. — (Az eső most már kétségbeesetten zuhog. Mindenki leszökik az imperiále-ról, csak ők ketten maradnak ott türelmesen.)

A férj (a delirium tetőpontján): Nem . . . és ezerszer nem. Ez így tovább nem megy . . . Leme gyünk a kocsi belsejébe . . . Ráfizetünk . . . Ráfizetjük azt a rongyos harmincz centimes-ot . . . (Lefelé mászik a csigalépesőn.)

A feleség (megadással követi): Ahogy akarod . . . de megíásd, az eső mindjárt eláll . . .

A férj (fenyegető hangon): Hallgass! (Értekezni kezd a kalauzal és átad neki 30 centimes-ot.) Kettőnkért. (Beülnek a kocsiába.)

A kalauz: Kérek még 30 centimes-ot személyenként!

A férj: De hiszen harminczat már fizetünk az imperiále-on . . .

A kalauz: Arról nem tehetek . . . itt mindenkinek meg kell váltania a maga helyét . . .

A férj: Es nem lehet ráfizetni? Ha az ember meggondolja magát és lejön az imperiále-ról . . .

A kalauz: Nem lehet. Nagyon sajnálom, de nem lehet.

A férj: Tehát ön azt akarja, hogy még hatvan centimes-ot fizessünk?

A feleség: Tőnkre akarnak tenni? Hiszen ha ehhez a hatvan centimes-hoz, meg az imperiále 30 centimes-jához hozzá adunk volna még 10 centimes-ot, azért már fiakkert is kaptunk volna . . .

A férj: De persze az emberen látják, hogy vidéki . . .

A feleség: Azt hiszik, hogy már itt a kiállítás . . .

A kalauz (türelmetlenül): Fizetnek, vagy nem?

A férj (fizet. A feleségéhez): Látod, ezt a te túlzott takarékoságodnak köszönhetjük. Ha mindjárt szót fogadtál volna nekem, megtakarítottunk volna 30 centimes-ot és ráadásul nem áztunk volna meg . . .

A feleség: De ha már megáztunk, kár volt ráadásul még 60 centimes-ot kidobni . . . különben is az eső már mindjárt el fog állni.

A férj: Nem!

A feleség: De igen!

A férj: Nem . . . nem . . . Millió bomba, Nem!

A feleség: Mondd meg inkább egészen őszintén, hogy el akarsz válni tőlem . . . (Az eső csakugyan eláll.)

A férj (hallgat).

A feleség (diadalmasan): Ugy-e mondtam, hogy el fog állni?

A férj (vállat von): Egyszer minden eső eláll . . .

A feleség: De nem így hamar . . . Mond-

tam, hogy ez csak olyan nyári zápor . . . De persze te nem bittél nekem és nem akartál két percig várni . . .

A férj: Ki az oka? Te magad, mindjárt itt kellett volna maradnunk!

A feleség: Főnn kellett volna maradnunk az imperiále-on . . . (A nap kisüt.)

A férj: Hogy még jobban megázzunk! Elég lucskosak vagyunk így is. Es itt olyan hideg van . . . olyan nedves minden . . .

A feleség: Persze, most jó volna főnn ülni az imperiále-on és a napon sütkérezni . . . De a nagyságos urnak az nem elég előkeiő . . . Most itt kell fagyoskodnunk . . . (A nap egyre melegebben tűz alá.)

A férj (rövid szünet után): Hát ha éppen akarod, fölmehetünk az imperiále-ra . . .

A feleség: Nem . . . most már egy tapodtat sem megyek. Am kapjam meg a tördővést . . . akkor majd megbánod . . .

A férj (kap az alkalmon): Ha nem jősz, maradsz . . . En fölmegeyek! (Ismét fölmászik a csigalépesőn.)

A feleség (meggondolja magát és követi): Oh ilyen könnyen nem szabadulsz meg tőlem! (Melléje ül és most mindketten megenyhülve gyönyörködnek a napsugárban.)

A kalauz: Kérem . . . a helyért . . .

A férj (főlpattan): Mi? Már megint? Hiszen egyszer már fiztettem!

A kalauz: De el tetszett menni . . .

A férj: De leán is fizettem . . .

A kalauz: Igen, de vissza tetszett jönni . . .

Városi közgyűlés.

A városháza építésének ügyén kívül alig kellett vitát valamelyik tárgy a tegnapi közgyűlésen.

Még az interpellációk is elmaradtak, jól lehet már korábban elterjedt a híre, hogy a silány tárgysorozatot érdekes interpellációk fogják élni.

Mikor az elnökölő főispán kihirdette a havi jelentés tudomásul vételét, egy kő esett le a szívről. Rimler Károly főjegyzőnek.

A városház építésének kérdése sem keltett nagyobb vitát; alig néhány bizottsági tag szólott. Mindjárt a tanács javaslatának felolvasása után a helyeslésekből ki lehetett venni, hogy ifj. Rimanóczy Kálmán önzetlen eljárásáért, munkálkodásáért elismeréssel lesz a törvényhatóság. Az eredmény elég szép; 65 bizottsági tag közül csupán 14 szavazott Rimanóczy ellen. Ezzel az eredménnyel meg lehet elégedve.

*

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Palotay László, Papp Miklós, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöpflin Agoston, Sipos Orbán, dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, Bertsey György, ifj. Cser János, Déry János, dr. Grósz Menyhért, dr. Hoványi Géza, Ländler Ferencz, Mihálovics János, Milibák József, dr. Radó Ignác, Stern Herman, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, dr. Dési Géza, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Reismann Mór, Temyey Antal, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bogmár Sándor, Bottó Ferencz, Deutsch Simon, dr. Dóri Ferencz, Farkas Izidor, Hann Lajos, Huzella Gyula, Janky József, Kugler Albert, dr. Kazay Kálmán, Mandel Adolf, Mihály Adolf, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Markbreit Sándor, Müller Salamon, Oláh Ferencz, Pekánovits Imre, Rendes Vilmos, Rothmann Jakab, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhlender Károly, Steiner M. Albert, Weiszlovits Adolf, Rimler Károly, Szüts Dezső, Lukáts Ödön, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Bordé Ferencz, Dús László, Tóth Márton, Sztarill János, dr. Baróthy Akos, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szüts István.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a helyi polgármester jelentését a közigazgatás

A férj (fogcsikorgatva fizet): On... na engem még egyszer rajtakaptok... (A feleségéhez): Es mindennek te vagy az oka... ha te nem vagy olyan makacs, megtakarítunk 60 centimes-ot...

A feleség: Es ha te nem vagy olyan könnyelmű, megtakarítunk kilencvenet... A számok beszélnék... Te vagy a hibás...

A férj: En? Ez már mégis csak sok... Egy frank éshuz centimes-ot dobtam ki miattad. Ma nem megyünk színházba és azzal vége!

A feleség: Bánom is én. Akár huzza is utazzunk... (Az omnibusz megáll.)

A férj: Hol vagyunk?

A kalauz: A Bastille-téren...

A férj: A Bastille-téren? Hiszen nem ide akartunk menni...

A feleség: Persze... neked éppen arra a kocsira kell felszállnod, amely az ellenkező irányba megy, mint nekünk kellene... Ettől kezdhetjük a komédiát...

A kalauz: Nem olyan nagy szerencsétlenség... Ugyanezzel a kocsival visszamehetnek...

A férj: Ugyanezzel a kocsival? (Gyanakodva néz föl az égre, amelyen ismét egy fekete felhő mutatkozik.) Nem... nem, köszönöm... Inkább fiakkert veszek... (A feleségéhez): Holnap sem megyünk a színházba! (M. K. 248.)

mult havi állapotáról, amelynek érdekesebb adatait már közöltük.

Felemlíti még a jelentés, hogy Sas Ede szerkesztő 50 koronát adományozott a városi szegényeknek.

A polgármesteri jelentést tudomásul vették és az adományért köszönetet szavaztak.

A gyámhatósági szabályrendeletet a törvényhatóság akként módosította, hogy az árvavagyonból kiadandó kölcsönök kamatait 1/2%-al leszállította, a kölcsönök maximumát 10000-ról 20,000 koronára emelték.

A miniszter jóváhagyta a módosított szabályzatot.

Tudomásul vették.

A szüntügyi szabályrendeletben kifogásolta a belügyminiszter, hogy birságolási, azaz hatósági joggal bírjon, mert csak véleményező bizottság.

Az ekként módosított szabályzatot a jóváhagyással ellátta a belügyminiszter. — Tudomásul vette a közgyűlés.

A városház építése.

A törvényhatóság tagjai nagy érdeklődéssel halgatták a tanács előterjesztését a városház építésére vonatkozólag. Ismerteti az előterjesztés az építésre meghirdetett pályázat eredményét, a mely szerint összesen hat ajánlat érkezett be s ezek közül az egyik alternatív, tehát a pályázati feltételeknek meg nem felelő ajánlat.

Ifj. Rimanóczy Kálmán az egységárból 10 7/8%-ot enged s a lebontandó régi reál- és elemi iskola ócska anyagáért 10.000 koronát fizet;

Incze (Izrael) Lajos 12 1/10%-ot enged és az ócska anyagokért 4000 koronát fizet; azonkívül ha a város engedélyt ad, hogy 1902. jul. 1-je helyett 1902. augusztus 20-án kerüljön az épület fedél alá, még további 1 5/10%-ot, tehát ez esetben összesen 13 6/10%-ot enged az egységárból;

Ländler Ferencz 3 4/10%-ot enged és az ócska anyagokat 5200 koronával fizeti;

Sztarill Ferencz 0 5/10%-ot enged s az ócska anyagért 4000 koronát fizet;

Rendes Vilmos 6 4/10%-ot enged és az ócska anyagért 4000 koronát fizet;

Guttman József 5 1/10%-ot enged és az ócska anyagot 4000 koronában veszi át.

Utólag ifj. Rimanóczy Kálmán pótajánlatot adott be, a mely szerint ha ő is megkapja az Incze alternatív ajánlatában kért 50 napi haladékokat az építésre, még újabb 2% ot enged s így ez újabb engedménnyel és az ócska anyagért megajánlt különbözettel 1026 koronával olcsóbb, mint Incze Lajos.

A városi tanács tekintettel ama körülményre, hogy az 50 napi halasztás kárt nem okoz s így ifj. Rimanóczy Kálmán ajánlata a legjutányosabb a városra nézve, azt javasolja, hogy a törvényhatóság ifj. Rimanóczy Kálmánt bizza meg az építéssel.

Előterjeszti még a tanács, hogy az építés állandó felügyeletére a mérnöki hivatal egy közege küldessék ki, akit a mérnöki hivatalnál kisegítő munkaerővel pótoljanak. Erre hatalmazzák fel a tanácsot. Továbbá a városház építésére kiküldött bizottságot a törvényhatóság szakértő tagjaival egészítsék ki.

Bemutatja a tanács Stocker József és társai építő munkások beadványát, amelyben kéri, hogy az építéssel Incze Lajos és társait bizza meg a város.

Végül bejelenti a tanács, hogy ifj. Rimanóczy Kálmán egy beadványában hivatkozik arra, miszerint ambícióból óhajtja a városház építését, hogy az anyagot a széppel és művészivel összehangra hozza. Rendelkezésre bocsátja annak idején összes könyveit s kulturális célokra lemond minden haszonról. (Eljezés).

Lanyha vita.

Dr. Döry Ferencz helytelennek tartja, hogy a városi munkálatokra mindég pótajánlatok kerülnek a közgyűlés elé. Mindjárt ki kellene a pályázatban írni, hogy a rendes ajánlatokat figyelembe nem veszik, hanem a pótajánlatok döntenek. — Az eddig követett eljárás immorális. (Közbekiáltások: Dehogyl!) A jelen esetben nem nyer a város a pótajánlat. Incze Lajos alternatív ajánlata csak korrigálta a mérnöki hivatalt, az 50 napi haladékkal. Tulajdonképpen minek kell 14 hóig fedél alatt lenni az épületnek. A hadapródiskolánál kevesebb idő is elég volt. Magyarazza az ajánlatokat. Elismeri, hogy Rimanóczy Kálmán sokat dolgozott a terveken, de bizonyára nem azért, hogy a város károsodjék. Ezután azt fejtegeti, hogy nem helyes, ha a tervező építi is a városházát, mert a részletterveknél saját kedve szerint járhat el. Rimanóczy legyen a felügyelő s más építse a palotát.

Friedländer Samu szerint elégedjék meg Rimanóczy azzal, hogy ő készítette a tervet. Az ajánlatokkal foglalkozik s az Incze érdekében szól. Indítványozza, hogy utasítsák a tanácsot, miszerint kösse meg Inczével a szerződést az esetre, ha az ifj. Rimanóczy által tett utóbbi engedményt elfogadja. Ha nem fogadja el ezt Incze, kössék meg Rimanóczyval az építésre a szerződést.

Milibák József az igazság érdekében kéri, hogy Inczének adják az építkezést. Ne legyen mindig Rimanóczy és Rimanóczy előnyben.

Bertsey György köszönetet mond a tanácsnak, hogy azt az ifju építész ajánlja, aki ambícióval értékes munkát végzett díj nélkül. — Idegen vállalkozó nem is kell Nagyváradon; mert láttuk a kaszárnyáknál, hogy az idegenek milyen rossz munkát készítettek s hozzá még be is csapták a helybeli iparosokat. A tanács javaslatához képest ajánlja, hogy ifj. Rimanóczy-nak adják ki a városháza építését.

Dr. Radó Ignác rámutat, hogy mindig a számokat hangsúlyozták s mégis most nem a legolcsóbbnak akarják adni a munkát. Semmi inkorrekttség nincs benne, ha Rimanóczyt bízzák meg az építéssel. Ő még akkor is Rimanóczyra bízta volna az építést, ha, mint az első ajánlatnál, 2000 koronával drágább lett volna. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Száhlender Károly elfogadja a tanács javaslatát, de precízizozni kívánja, hogy a jövő évi augusztus 20-ig kell az épületnek fedél alá kerülni. Dr. Döry szavaira reflektál s kijelenti, hogy a pótajánlatok még mindig hasznot hoztak a városnak, most se mellőzzék.

Szavazásra kerül a sor, 51 szavazattal 14 ellen ifj. Rimanóczy Kálmánnak adják ki a városháza építését.

Rimanóczy azon beadványát, hogy az esetleges tiszta hasznot kulturális célra ajánlja fel, előkészítés végett kiadták a tanácsnak.

*

A kintornázásról szóló szabályrendeletet, Beczkay Lajos, Gerő Armin főkapitány és Balogh Döme hozzászólása után elfogadták.

A fenékgát pótköltsége.

A tanács előterjesztést tett, hogy a vízvezetési fenékgát építésénél a vegyítést 1:8 helyett 1:6 arányban kell teljesíteni, s az így felmerült költség-különbözet fedezésére 1200 koronát szavazzon meg a közgyűlés.

Szokoly Tamás nem szavazza meg a kért összeget. A vállalkozó elfogadta a kikötött árért a munkát, azt köteles teljesíteni. Volt itt mérnök, aki az eszmét felvetette, az el s készítette volna. Adják vissza az egész ügyet a tanácsnak.

Balogh Döme az ilyen dolgokat a város szerencsétlenségének tartja. Nálunk van mérnöki hivatal s mégis utólag ilyenekkel állanak elő. Tiltakozik ez ellen. Maradjunk meg a szerződés mellett.

Rimler Károly felvilágosításul szólal fel. A vállalkozó elkészíti a feltételeknek megfelelően a kikötött árért a munkát. A törvényhatóságból kiküldött szakértő bizottsági tagok: **Bosóky** Béla és **Száhlender** Károly ajánlották, hogy erősebb keveréket alkalmaszának a fenékgáthoz, éppen a város érdekében. A főmérnök nem ért a vízi dolgokhoz, azért nem vett fel mindjárt a pályázatba erősebb keverést.

Szokoly Tamás ismételtén megtagadja a kért összeget. Mihez ért hát a főmérnök, mikor minden munkához külön szakértő kell.

Száhlender Károly a beton keveréshez szól. A pályázatnál a keveréshez 8 rész homokot, 1 rész cementet vettek, amint a vízvezetési tartály van készítve, de a Körözs mederben ez gyenge, mert a fenékgát nagyobb erőnek van kitéve; a tutajok, fatömbök ütődnek hozzá.

A többség megszavazta a kért 1200 koronát.

*

Mivel a fizetéses tűzoltók létszámából a színház állandó őrzésére két embert elvettek, a váradi-olaszi tűzoltó különítményt, amelyre égető szükség van, csak úgy állíthatják fel 5 emberrel, ha még 2 tűzoltó állást rendszeresít a város. Ezt kéri a tanács.

A két állást rendszeresítették.

Weinberger Jakab köztérvételei ügyében; — **Szentmiklósi** Péter és **Mózes** Áron földbérlet átruházási ügyében; — **Sonnenwirth** Mózes és özv. **Nagy** Károlyné földbérlet átruházási ügyében elfogadták a tanács javaslatát.

A **Hegyesi** Lajos és nejével, — a **Mester** Mihályné **Nagy** Juliával, — a **Laendler** Ferenczcel, — a **Nagy** Gábornéval, — a **Réz** Bertalannal, — a **Balogh** Sándorral, — a **Reisner** Zsigmonddal és a **Zettel** Gyulával megkötött szerződést jóváhagyták.

Lakos Lajos adópenztári ellenőrnek 6 heti és **Novák** József számtisztnek 4 heti szabadság-időt engedélyeztek.

Bor- és husfogyasztási adó bérlete.

A pénzügyminiszter már korábban leirt Nagyvárad városához, hogy az 1902. és következő két évre átengedi évi 250,000 korona bérösszegért a bor- és husfogyasztási adó szedésének jogát. Eddig a város e czímen csak 207,000 koronát vett be, tehát a miniszter olyan bérösszeget szabott meg, a milyen biztosan nem jön be a városi pénztárba. A különbséget azonban megtéríti az állam, de viszont a legkisebb kezelési hibáért elveszti a város a megtérítés kedvezményét. Ilyen körülmények között a tanács csak szigorú kikötések biztosítása mellett nyilatkozott hajlandónak a szerződés aláírására. A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság most átiratot intézett a városhoz, amelyben hajlandó a tényleges bevétel összegeért: évi 207,000 koronáért 1902., esetleg a következő két évre átengedni a bérletet, azonban a város által kívánt kikötéseket nem veheti be a város a szerződésbe, mivel a beszedés felügyeletére a kincstár koraizást nem fogad el. Hivatkozik arra, hogy a törvény biztosítja a város jogát s ez minden aggályt eloszlat. A multa nézve pedig, mivel a miniszteriumban tévedtek, a két számítás közötti megtérítési különbséget kiutalja a város részére az állam.

A tanács javasolja, hogy fogadja el a feltételeket a város és a szerződések aláírására utasítsa a helyettes polgármestert.

A tanács javaslatát elfogadták.

Ezzel véget ért az ülés.

UJDONSAGOK.

Megyebizottsági tagok választása.

Biharvámegye törvényhatósági bizottságának 150 kilépő tagja helyett az október 9-én megtartott választások alkalmával a függetlenségi párthoz tartozó polgárok közül többen beválasztottak s így remélhető, hogy a várme-

gye közgyűlései élénkebbek lesznek, mint eddig.

Az általános képe azért csak olyan lanya lesz, mint eddig a közgyűléseknek, mert az óriási többség most is csak olyan, mintha Biharvámegye székházában neveztek volna ki őket.

A Tisza-familliának egy tagja azonban, ifj. gróf **Tisza** Kálmán megbukott Görbeden s ha később nem szorítják be valamelyik községben, a hol türesedés lesz, vagy elmaradt a választás, csak mint hallgató közönség jelenhet meg a megye disztermében. Mint tb. főjegyző, nincs szavazata.

Csokalyon a választást később tartják meg.

A beéli, szalárdi és urszádi választások eredményét már közöltük.

Tegnap még a következő választásokról értesültünk:

Bárdud: Szőke Sámuel, Barta Ferencz, Ötvös Károly. (Kimaradtak: Biró János, dr. Simenszky Román) 2 uj.

Bihar: Matolcsy Imre, Marjay Ferencz, Tárnok Márton. (Kimaradtak: Ertsey Zsigmond, Bereczky Dániel) 2 uj.

K-Tarján: Kőszegi Imre, Bige György. (Kimaradt: Botta Sámuel) 1 uj.

Ugra: Kiss Zsigmond, Kiss Gyula. (Kimaradt: Nagy Imre) 1 uj.

Rév: Papp János, Beöthy Attila, Fodor László. (Kimaradt: Király Viktor) 1 uj.

Ulye: Bróda Kálmán, Csanády Jenő, Kovács Lajos. (Kimaradt: Bán Gyula és Roxin György) 2 uj.

Élesd: Werner Kálmán tb. főszolgabíró, Juricskay Zoltán, dr. Poyvár Miklós és Filip Tódor. (Kimaradt: Flatt Károly) 1 uj.

Mező-Telegd: Juricskay Vid, Horváth József, Mangra János. (Kimaradt: Bibeszkú János és Biró János) 2 uj.

Tenke: Bernáth Lajos, Sebess Gyula. (Kimaradt: Kovács Béla) 1 uj.

Derecske: Buday József dr. (Kimaradt: Zákány Lajos) 1 uj.

Margitta: Hirschmann Konrád, dr. Leichtmann Lipót, Horvát Lajos. (Kimaradt: Bernáth Lajos és Tóth Dezső) 2 uj.

M-Petri: Dobozy Mihály, Klobusitzky László. (Kimaradt: Ujházy Antal és Teleszky János) 2 uj.

Széplak: Gerzselyi Arthur, Medvessy József, Lovász Sándor, Torda Ferencz. (Kimaradt: Horváth Endre és Orosz Gyula) 2 uj.

M-Keresztes: Nádudvary Lajos, Szigethy Elek, Schlauch Nándor.

B-Diószeg: Balassa István, Kovásznay Marczel, Nagy István, Papp Gusztáv, (három évre az elhunyt Gyurkovits Vincze helyett) Széles József. (Kimaradt: Bónis Károly) 2 uj.

Székelyhíd: Fándly József, Magyar Miklós, id. Penkert Mihály. (Kimaradt: Lestyan Adorján) 1 uj.

B-Ujfalu: Balogh Tihamér, Nagy Zoltán, Szunyogh Lóránt. (Kimaradt: Tardy György és Jezerniczky Dénes) 2 uj.

Bélfenyér: Eder Géza, Somogyi Géza. (Kimaradt: Hanzéli István) 1 uj.

Vaskók: Dragány Sándor, Györy Géza.

M-Cséke: Ertsey Zsigmond, Zigre Miklós. (Kimaradt: Bertók Kálmán) 1 uj.

Belényes: Papp Pal. (Kimaradt: Erdélyi János) 1 uj.

Komádi: Polgár József, Scholez Gábor.

Nagyszalonta I.: Bereczky Máté, Csor-

vássy István, Szathmáry Mihály. (Kimaradt: Erdélyi Gyula) 1 uj.

Nagyszalonta II.: Böszörményi Lajos, Erdélyi Gyula, Szemes Péter. (Kimaradt: Lovassy Andor) 1 uj.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5 10 krért. Kedden és esütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Plebánosi vizsgálatok.** Az egyházmegye fiatal papságából **Kovács** József, **Hamernyik** Sándor, **Gál** István és **Serly** Viktor a plebánosi képesítő vizsgálatot, **Molnár** K. Dezső a hittanári vizsgát jó sikerrel letették.

* **Egészségügyi óvintézkedés.** A Váralján és külvárosban szórványosan fellépett tifusz (hasi hagymáz) járvány terjedése meggátítása végett tisztí főorvos jelentése alapján a Hattyu-utca 11., Felső-Kisteleki-utca 503., Kolozsvári-utca 59., 47., 40. és 12., Csillagváros 72., 75 és 22., Nagypiacstér 74., Széna-utca 62. és Árok-utca 144. számú házak régi kutjait a rendőrség hatóságilag elzáratta. A kutakat csak a járvány teljes megszünte után nyitják ki ismét, előbb azonban alaposan ki fogják takarítani.

* **Lubrich** Agost öröksége. Örökösbe, Uram, idegenek jöttek! A neveléstan tanszékre kineveztek egy miniszteri titkárt. Büszkesége volt a budapesti egyetemnek **Lubrich** Agost, széleskörű ismereteivel, nagy alaposágával a magyar neveléstudományok igazi megalapítójává lett. Most, halála után is érdemesnek ítélték könyvtárusi forgalomból rég kifogyott munkáit arra, hogy újból kiadják. Mindenki azt remélte, hogy az elhunyt tudósnak olyan utóda lesz, a ki betölti helyét s az általa megvetett alapokon fog tovább építeni. E helyett más történt. **Lubrich** nek sokan hibájául rótták fel, hogy katolikus volt és ebben a szellemben tanított a katedrálról is. Olyan embert kellett tehát fogni, a kiből ez a »hiba« nincs meg s a ki igyekezni fog lerombolni azt, a mit **Lubrich** épített. Erre a célra alkalmasabb embert nem lehetett volna találni dr. **Fináczy** Ernőnél. Tavaly megjelent könyvében (A magyar közoktatás Mária Terézia korában) a felekezeti elvakultságnak olyan fekete tanujelét adta, a minőt komoly tudományal csak a legbigottabb protestáns egyeztet-het meg. De éppen ez kellett az egyetemnek. **Fináczy** tudományosan nem foglalkozott ugyan a neveléstudományal soha; de eddigi igazgatói és hivatalnoki érdemeihez hozzászavva a vakbuzgóságot, érdemesnek ítélték **Lubrich** tanszékre. Nos hát éppen jó lesz **Fináczy** a bölcsészeti karra — II. **Piklernek** pedig bőven elég ebből a speciestől egy darab is.

* **Tizenegyszeres gyilkos.** Amerikából, a hol tudvalevőleg minden nagyban megy, egy tizenegyszeres gyilkos letartóztatásának hírére hozza a táviró. Daytonban (Ohio államban) a napokban egy **Witmer** nevű 42 éves özvegy asszonyt fogtak el, a kit 14 ember megmérgezésével vádolnak. A 14 áldozat közül négy a gyilkosnak férje, egy a testvére, öten pedig a gyermekei voltak. Ezenkívül négy embert mérgezett meg, a kiknél a legutóbbi időben mint gazdaasszony volt alkalmazva. A gyilkos asszony már beismerő vallomást tett.

* **Megkerült tolvaj.** Tegnap tartóztatták le **Marosvásárhelyen** **Madarász** Borbálát, a már július 11. óta körözött takarítónőt, a ki **Weiszlovits** Gyula kettős fedelű arany óráját és két ékköves arany gyűrűjét az éjjeli szekrényből ellopta volt. **Weiszlovits** kérelmére, kinnél a takarítónő csak 3 napig szolgált, más-

nap már megtételt a szükséges rendőri intézkedés, a mely azonban csak annyit tudott akkor kideríteni, hogy az illető a lopott tárgyakat egy férfi ismerőse segítségével Horváth Emánuel zálogházában értékesítette s a pénzt zsebre vágva Váradról távozott. Marosvásárhelyen került lépre s rövid időn belül meg fog ismerkedni a nagyváradai ügyészségi börtön belsejével.

*** Hogyan buktatták meg a néppártot Kőbölkötön?** Az sem utolsó eset az ideai választások krónikájában, hogy micsoda kortesfogással buktatták meg a néppártot Kőbölkötön. Három jelölt állott itt egymással szemben: Kobek István, ki a kerületet eddig is képviselte, mint a szabadelvű párt jelöltje, Szauder János függetlenségi és Bonitz Ferencz, az Alkotmány szerkesztője, néppárti jelölt. Azt lehet mondani, hogy egy kicsisígen mult s akkor nem a néppárti, hanem a függetlenségi párti jelölt bukik ki a három jelölt közül s ebben az esetben Kobek és Bonitz között lett volna a pótválasztás. Ezt a pártjukra büszke függetlenségi sehogysen akarták élve megérni. Valamit ki kell fundálni — beszéltek maguk között — de azt nem engedjük, hogy a Kossuth-pártot a néppárt győztesse! Sok okos ember vala együtt Kossuth kőbölköt táboraiban, de valamennyi belátta, hogy ahhoz az egész kerületnek sincs elegendő esze, hogy kitalálja azt, mit csináljon az a párt, mely máris hat szavazattal kibukott a sorból s egyetlen embere sincsen sehol. Pedig közelednek a választás utolsó percei! Egyszerre csak föláll a főkortes Losonczy Szabó Endre s így kiált föl:

— Meg van mentve a haza becsülete. Nem tesz tul rajtunk a néppárt.

Minden tekintet azt kérdezte: Hogyan lesz az a honmentés? — De Szabó szó nélkül távozott. Odakünn megszólítja a szolgabíró:

— Szolgabíró ur, mit szeretne jobban, ha a néppárt kerülne pótválasztásra a kormány-párttal vagy a Kossuth-párt?

— Már szivesebben látnám a Kossuth-pártot, azt nem is tagadom.

— Helyes. Akkor átmegegyek Kobekékhez. Kérek kíséretül egy csendőrt.

Szabó a szolgabírónak sem árulta el a haditervét. Mikor a kormánypárti táborba átment a függetlenségi kortes, rögtön Kobekkel akart beszélni. Némelyek merénylettől tartottak, de Szabó megnyugtatta őket, hogy itt merénylet nem lesz sem a szabadelvű párt, sem Kobek István jelölt ellen, hanem meg fog halni a néppárt. A következő pillanatban már ott állott Kobek, a ki bizony meg is hökkent, mikor a függetlenségi kortest látta maga előtt s azt is hallotta, hogy ez az ellenség már is a balált emlegeti. Szabó azonban, tekintettel az idő rövidségére, megkérdezte gyorsan Kobeket, melyik párttal menne szivesebben a pótválasztásra s ez is csak azt felelte, hogy inkább menne a Kossuth-párttal. Most bizalmasan sugott valamit Szabó a kormánypárti jelölt felé:

— Hány szavazója van még a jelölt urnak?

— Vagy husz.

— Tessék azokat átengedni a Kossuth-pártnak.

— Az elenségemnek? — kérde Kobek.

— Nos, igen, ha ezek leszavaznak a mi jelöltünkre — szólt Szabó — akkor kibukik a néppárt.

Kobek nagyot nevetett ezen az ötleten, de szivesen beleegyezett és a kormánypárti szavazók is rögtön beleegyeztek, kitűzték a piros tollakat s a Kossuth-nóta éneklése közben öt perccel a szavazás bezárása előtt leadták szavazatukat Szauderre. Ezek a kormánypárti szavazók 11 szótöbbséggel kibuktatták a néppártot, úgy, hogy most a pótválasztás a kormánypárt és Kossuth-párt között fog megjelenni.

*** Rejtélyes eltűnés.** Rács Lajos bádógi tanoncz (12 éves) anyja Sal Ferencz-utcai lakásáról napokkal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. A fiu alacsony, zömök, szőke, kék szemű; magyarálat beszél. Ki hirt ad róla — jutalmat kap.

*** Uj egyetemi tanár.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Fináczy Eraó osztálytanácsosi czímmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt a budapesti tudomány-egyetemen a pedagógia nyilvános rendes tanárává a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

*** Kinevezés.** A temesvári kir. ítélőtábla elnöke Popovics Miklós nagyváradai lakos végzett joghallgatót a temesvári kir. ítélőtábla kerületébe dijas joggyakornokká nevezte, ki.

*** Mérnökök összejövetele.** Van szerencsém a mérnökök és építészek asztaltársasága igen tisztelt tagjainak tudomására hozni, miszerint f. hó 12-én este fél 8 órakor a Bazar-vendéglő külön éttermében rendkívüli összejövetel fog tartatni, a melyre tisztelettel kérem a kartárs urakat, sziveskedjenek teljes számban megjelenni. **A titkár.**

*** A khedive anyja automobilon.** Az egyiptomi piramisok, melyek évezredek büszkeséggel tekintettek le Napoleon dicső hadseregére, vajjon hogy fogják megbámulni a közlekedés legmodernebb csodáját, a pöfékelő automobil? Mert immár az automobil, is bevonul a piramisok országába. A khedive anyja 30 ezer frankért vásárolt Párisban egy automobilkocsit, a mely már utban is van Kairó felé. A kocsit vezetője szintén párisi. Hogy a legjobb sport csakhamar el fog terjedni Egyiptomban, arra nézve jó példával jár elől az egyiptomi alkirály anyja. S az immár évezredek óta poraikban hamvadó Fáraók ha felébrednének, ámulattal fordulnának meg piramis síkjukban, amikor meglátnák a pöfékelő, prűszkölő masinát, aminek nyomán akkora por támad, akárcsak tevekaraván baktatna végig a Szaharában.

*** Elmosott leányvásár.** Nagy hírük van a nagyharsányi őszi vásároknak. Közel és távolból összesereglenek ott ilyenkorra az iparosok és kereskedők, várva a jó vásárt, a nagy forgalmat, ami nem is szokott elmaradni. E vásár jelentőségét nagyban emeli egy szép népszokás. A baranyai református nép deli ifjai ugyanis itt, a nagyharsányi őszi vásáron szokták kinezni maguknak a jövő élettársat. Természetes tehát, hogy ahány szemrevaló, eladó leány akad a járásban, az mind eljön a vásárra Nagyharsányba. Festői, elragadó látvány tárul ily alkalommal a szemlélő elé; az ember szíve csak úgy dagad az örömtől, mikor a szép szál legényeket látja. Hát még a leányok!... Akárhány van köztük, aki akár hercezkisasszony-számba is elmehetne, olyan szépek s finomak a vonásaik. — És ez a »leányvásár« igazi vásár. Ha a fiatalok tetszenek egymásnak, meg a szülőknek, akkor megkezdődik az alku, amely szerint a leány 100—150, esetleg nagyobb összeget is fizet a leánynak jegyajándéknak, amit csupán ruházatra fordíthat és ha az egyezés megkötötték, következik az áldomás, a bevásárlás és azután az esküvő. Az idén is nagy előkészületek történtek erre a vásárra, mely tegnapra volt hirdelve, azonban a kora reggel megeredt és egész napon át tartó eső alaposan elmosta nemcsak a leányvásárt, de az egész vásárt is, pocsékká téve a mindkét nembeli ifjuság és az iparosok reményeit. De talán a pótvásár majd behozza.

*** Találtatott egy zacskóban 3 imakönyv,** továbbá 2 munkásigazolvány. A tárgyakat jogos tulajdonosa átveheti Mendelényi Béla rendőrfogalmazónál.

IRODALOM.

Káprázatok.

— Irta: Márton Gaby. Nagyvárad, Szent László Könyvnyomda 1901. 98. l. Ára füzve 2 korona 40 fillér. —

Nem ismeretlen név a nagyváradai újságolvasó közönség előtt **Márton Gaby** neve. Időnkint a helybeli lapokban föl-fölbukkan egy-egy tárczája, úgy hogy a ki a nevét ismeri, azt is tudja róla, hogy író.

Ilyen körülmények közt Márton Gaby elérkezettnek találta az időt arra, hogy könyvvel lépjen a közönség elé. Nem vitatjuk, helyes-e vagy sem a fiatalok munkáit mindjárt könyvben megörökíteni akarni? Vesszük Márton Gaby könyvét úgy a hogy van, 14 többé-kevésbé sikerült elbeszéléssel s egy határozottan nem sikerült arcképpel.

*

Azt írja Márton Gaby bevezető sorában, a faloról szólván:

— Mit bánom én, hogy saratok arany, míg az én otthonomban az arany is sárrá válik a tisztátalan kezek érintésére. . . Mit bánom én, hogy tudatlanságtok: becsület, ostobaságtok: erőny, babonátok: hiszékenységl?

Város kell nekem!

Hadd vessem magam az élet zavaros hullámai közé! Legyetek ott silány, törpe, parány, mit észre sem vesznek, oh inkább s százszor inkább, mint itt kis király! . . .

Ez a pár sor jellemzi Márton Gabyt, az író.

Szépen, ügyesen, hangulatosan ír. Hanem a mit ír, annak olvasásakor szinte lehetetlen elhionni, hogy mindezeket egy fiatal, bájos leány írja. Mintha folyton azt keresné, mivel tüntethetné ki fölényét a nőies érzelmvilág felett. Szeretne szarkasztikus lenni, lenézi a »bájos együgyű falusi bibácskákát«, kik egyébre sem valók, minthogy boldogok legyenek s boldogítsanak, ő felvilágosodott modern hölgy, a ki csak finom, de szánakozó mosollyal ejti ki e szót:

Szerelem.

Enek akarja magát Márton Gaby feltüntetni a könyvében s én igen-igen sajnálnám, ha ilyen volna. Szerencsére nem sikerül neki az álarczsal megtéveszteni sem magát, sem minket. A szarkazmus alól kitör az őszinte érzelm meleg, a lenéző guny lefoszlik a tiszta nőiességről s kevés kutatásra előttünk áll a Káprázatok igazi szerzője, egy élelészű; élelátásu, de épp olyan igaz nőiességgel felruházott leány, mint azok a szegény, lenézett, bájos, együgyű falusi rózsaszálak. Némelyik elbeszéléséből kimaradt az erőitett modernség; ezek mutatják igazán az ő tehetségét. Ezek simán, érdekesen, kedvesen folynak le, jól esik olvasni őket. A legsikerültebbet, a »Kamasz vágyak« címűt tárczarovatunkban közöljük.

Hiányossága a kötetnek ebből a hamis, modernkedő álarczából következik. Márton Gabynál — a mi nő-írónál természetes — a modernkedés csak álarcz marad, nem bizonyul igazi vérenek. Ezért egyrészt hidegen hagyja az olvasót, másrészt pedig eltakarja, nem engedi érvényre jutni az ő igazi, magyaros és nőies írói tehetségét.

További fejlődésében — mert reméljük, a Káprázatok Márton Gaby írói pályáján csak a legelső lépcsőfokot jelentik — további fejlődésében szeretnők, ha ebben a neki szánt irányban haladna Márton Gaby. Összefér a nőiesség az írói tehetséggel; hogy más példát ne mondjak, itt van Lengyel Laura. S a milyen fonák

állapotot jelentene egy elasszonyosodott férfiról, épp oly kevésbé kelt igazi rokonszenvet a község körében egy nem-nőies írónő.

Meg vagyok győződve, hogy ezt csakhamar belátja Márton Gaby is és akkor tehetsége teljes erejével haladva neki a teremtetett uton, lesz kedvelt számottevő írónő.

Heczkáplán, ez a czime Bolanden Konrád egyik ügyes kis elbeszélésének. A szerző ezen műben bemutatja egy segédlelkész tevékenységét, eredményeit, a hitetlen, Istentagadó gyárosok, hivatalosokkal szemben. A 70 oldalra terjedő elbeszélés ára füzve 50 fillér. Megrendelhető: Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében Budapest, Csömöri-út 32. Ugyanott Bolanden egy másik kitűnő műve: *Noé bárkája* 2 koronáért megrendelhető.

EGYESÜLETEK.

Adakozás. A nagyvárad *Fehér Kereszt Egyesület* a gyermekkiállítás költségeinek fedezésére gyűjtést indított. Az egyesület igazgatósága a jószívű adakozóknak adományáért ezuttal hálás köszönetét fejezi ki. — Adakoztak:

Özv. *Des Echerolles Kruspér* Sándorné gyűjtőivére: *Schlauch* Lőrincz 50 kor., N. N. 10 kor., *Széchenyi* Jenő 5 kor., N. N. 10 kor., N. N. 3 kor., *Egy gyermekbarát* 10 kor., *Steinberger* 5 kor., *Bunyitay* Viacze 10 kor., *Beöthy* László 10 kor., *Szunyogh* Péter 5 kor., *Papp* Anna 10 kor., *Olasz* Elemérné 10 kor., *Fr. Luszénszky* Lenke 5 kor., *br. Luszénszky* Iletka 50 kor., *Schiffner* Ede 10 kor., *Gyurkovics* Cornél 5 kor., *Rendés* Vilmosné 4 kor., *Markreit* Sándorné 2 kor., *Rosental* Berta 2 kor., *Léderer* Dávidné 2 kor., N. N. 1 kor., *Feiler* Józsefné 2 kor., *Engelné* 1 kor., *Kiss* Károly 5 kor., *Schönberg* Armin 2 kor., N. N. 1 kor., N. S. 60 fill., *ifj. Kohn* Samuelné 2 kor., *Cziller* Imre 2 kor., *ifj. Moskovics* Mórné 4 kor., *Moskovics* Miksáné 4 kor., *ifj. Rimanóczy* Kálmán 5 kor., *özv. Vadász* 1 kor., *Kádár* János 2 kor., N. N. 40 fill., *Gyémánt* Jenő 3 kor., *G. Béla* 10 kor., *V. I.* 1 kor., *idősb. Moskovics* Mórné 5 kor., *Flörich* Jánosné 1 kor., *T. M.* 1 kor., *Sinkovics* Béláné 1 kor., *Ujhelyi* Lipótné 2 kor., *Freiberger* 1 kor., *Róth* Mihály 1 kor., *Fehér* János 1 kor., N. N. 60 fill., *Heredüs* 2 kor., *Sonnenwirth* Márton 60 fill., N. N. 20 fill., *R. V.* 50 fillér, *Hermán* 40 fill., *M. M.* 30 fill., *Nagy Gyuláné* 40 fill., *Z. B.* 20 fill., N. N. 20 fill., *Válli* Iona 2 kor., *Mihók* F. 3 fill., N. N. 1 kor., *Schwarz* Ferenczné 4 kor., *Reismann* Mórné 3 kor., *Des Echerolles Kruspér* Sándor 10 korona, *özv. Des Echerolles Kruspér* Sándorné 23 kor. 30 fill. Összesen 282 kor. 40 fill. *Mezey* Vilma gyűjtőivén: *Wechsler* Adolf 5 kor., *Andrényi* Gusztáv 5 kor., *Füchsi* Mór 5 kor., *Pallay* Lajosné 4 kor., *Hozella* Gyuláné 5 kor., *Szegedy* Györgyné 5 kor., *Hlatky* Endréné 4 kor., összesen 33 kor. *Özv. Rechi* Ignáczné gyűjtőivén: *Özv. Rechi* Bauer Zsófia 2 kor., *Szűts* Izsóné 1 kor., összesen 3 kor. *Grunwald* Henrikné gyűjtőivén: *dr. Baróthy* Akos 2 kor., *Bognár* Jánosné 4 kor., *dr. Fráter* Imréné 4 kor., *dr. Mayer* László 4 kor., *özv. Grunwald* Henrikné 4 kor., *Sal* Ferenczné 4 kor., *özv. Knapp* Ferenczné 2 kor., összesen 24 kor.

Wechsler Adolfé gyűjtőivén: *dr. Konrád* Márk 10 kor., *May* Sándor 5 kor., *dr. Berkovics* Miklós 5 kor., *dr. Kornstein* Lajosné 5 kor., *Décsi* Lajos 5 kor., *Deutsch* Simon 5 kor., *Leipnik* Mihály 5 kor., *Biharmegyei takarékpénztár* 10 kor., *Mihelfy* Adolf 4 kor., N. N. 1 kor. 60 fill., *Munk* Gábor 2 kor. Összesen 57 kor. 60 fill.

Egyben pedig tudatjuk a nagyvárad *Olaszi, Ujváros* és *Katonaváros* részébe kihelyezett telencz-gyermekek tápszüleit, hogy folyó hó 12-én d. u. 2 órakor az Ujváros-részben, 19-én d. u. 2 órakor pedig a Katonaváros-részbe kihelyezett telencz-gyermekek tápdijai foguak kifizettetni.

Továbbá pedig értesítjük az összes Nagyváradon lévő tápszüloket, hogy november 1-től

kezdve a tápdijak a hónapnak 1-5 szombatján délután 2 órakor *Olaszi városrészben*, a hónap második szombatján délután 2 órakor *Ujvárosrészben* és a hónap harmadik szombatján délután 2 órakor *Katona- és Csillagvárosrészben* kihelyezett telencz-gyermekek tápdijai kifizettetnek ki a *Fehér Kereszt-Egyesület* által.

Fehér Kereszt-Egyesület
Igazgatósága.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: A bor.
Szombat: Bocaccio.
Vasárnap: d. u. Vöröshaju
este: Boszorkányvár.

A bor. Ma, pénteken este *Gárdonyi Géza* megkapó paraszt története: *A bor* kerül előadásra, főszerepeiben *Pintérral*, *Erdélyinével*, *Erdélyivel*, *Bognárral* és *Bérczivel*.

Vasárnap délután a színházban. Vasárnap délután *Lukácsi* pompás népszínművét: a *Vöröshajut* adják félhelyárral. A főszerepeket *Orlei Flóra*, *Szohner Olga*, *Lányi Edit*, *Pintér*, *Bérczi*, *P. Szép Olga*, *Perényi*, *Benkő* és *Füredi* játsszák.

Newyork szépe. A közelmúlt idők legnagyobb színházi szenzációja, a *Newyork szépe*, a látványos, gyönyörű operett, mely diadalmasan járta be a kontinens színpadjait, legközelebb bemutatásra kerül a Szigligeti-színházban is. A kitűnő újdonságra, mely a szezonnak egyik legnevezetesebb eseménye lesz, igazi művészi izgalommal készül az egész operett személyzet melynek elsőrendű tagjai pompás szerephez jutnak a darabban. A *Newyork szépe* ezenkívül a színház technikai személyzetét is lázasan foglalkoztatja: új díszletek, új kosztümök készülnek a darabhoz, melynek premierje a közeli hetek műsorára van kitéve.

Boszorkányvár. Vasárnap este *Millócker* nek, a *Koldusdiák* halhatatlan érdemű szerzőjének egyik legjobb operettje: a *Boszorkányvár* kerül színre, melyet az elmúlt szezonban oly fényes sikerrel ujtottak föl színpadunkon. Az operett főszerepeit most is *Székely Irén*, *Amon Margit*, *Székely Anna*, *Nyáray* és *Bérczi* játssza, a darabot *Pintér Imre* rendezi.

Kintornás család. *Tóth* Ede népszínművének, a *Kintornás családnak* felújítására is nagy gonddal készülnek a színháznál. A klasszikus népdramát kitűnő előadásban fogják föleleveníteni. A darab vezetőszerepei a legjobb kezekben vannak.

Nagyvárad Magyar Színpad. Ezen a czimen egy új lap indult meg tegnap, okt. 10-én városunkban. Nem a konkurrenzia hozta létre, hanem a szükség, hogy egy rég érzett hiányt pótoljon. Megjelenésével megszűnik az eddigi színlap, a mire ezután semmi szükség sem lesz. Mert az új lap, — mely korán reggel, a többi napilappal egyidőben fog megjelenni, — hozni fogja az előadásra kerülő darab szereplőit és magát a darab szövegét is. Azonkívül telve szellemes, eleven és színes tartalommal, beszámol nemcsak a fővárosi színházi élet érdekesebb mozzanatairól is. Hasábjain szórakoztató karczolatok, apró csevegések, kedélyes megjegyzések lelnek helyet és folytatólagosan közölni fogja a fővárosi színházak és a helybeli művészek névsorát. Érdekesebb premierek alkalmával már megelőzően közölni fogja fénykép reprodukciókban a fontosabb jeleneteket, operetteknel pedig az ének-

számok hangjegyeivel fog kedveskedni. És hogy mindez nemcsak ígélet, nagyhangú dobszó, kezkesedik róla a munkatársak lelkiismeretes csapata, mely *Kardcsanyi* Aladár, az ötletes és talentumos szerkesztő körül csoportosul és a kiknek táborában ott látjuk: *Gara* Ákos, *Hantke* Emil, *dr. Krüger* Aladár, *ifj. Markus* János, *Marlon* Manó, *Mészáros* Aladár, *Pálffy* Béla, *Sas* Ede és még számos tagjait a helybeli jőnévű íróknak. Előfizetési ára: az egész időnyre 8 kor.; egy óra 1 kor. 40 fill.; egyes szám 6 fill., a színházban 10 fill. — Előfizetéseket a színház titkári hivatal fogad el.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 14.

Idénybérlet 14.

Nagyváradon, pénteken, 1901. okt. 11-én

A B O R.

Falusi történet.

S Z E M E L Y E K :

Baracs Imre — — — —	Pintér Imre
Baracs Matyi, öcsese — —	Erdélyi Miklós
Baracsné, Szunyog Juli — —	E. Kovács Mariska
Özv. Szunyogné, Juli anyja	Tóvári Anna
Szunyog Rozi, a Juli huga —	Szohner Olga
Mihály, a Juli nagybátyja —	Bognár János
Eszter, özvegyasszony — —	P. Szép Olga
Göre Gábor, bíró — — — —	Füredi József
Göre Gáborné — — — —	Benkő Jolán
Durbint Pál, esküdt — —	Bérczi Gyula
Kácsa, cigány — — — —	Vank István

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Tümlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénzlárnyítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szombaton, okt. 12-én

Bocaccio.

Operette.

REGÉNY-CSARNOK.

KÖVESSÜK ŐT!

Irta: *Sienkiewicz Henrik*. Fordította: *dr. Rada* István. 13.

Sőt a jelenleg uralkodó élénkség daczára is bizonyos szomorúság emelkedett e tájra, hol a nap vakító világgossága nem zöldre, hanem a kövek szürke tömegére esett. A városból jövő távoli zaj visszhangja ugy hallatszott, mint hullámok zajgása s mintha beleömlött volna a köröskörül uralkodó csendbe.

Az egyes csoportok, melyek már reggel óta elhelyezkedtek a Golgothán, minden pillanatban a város felé fordíták tekintetüket, várva az érkezendő menetet.

Antea ágya megérkezett, a helytartó tizenkét katonája kíséretében, a kiknek feladata volt a tolongásban utat nyitni és az idegeket a fanatikus tömeg hántalmaitól megóvni.

Az ágy után haladt *Cinna Rufius* százados társaságában.

Antea nyugodtalbnak látszott s kevésbé félt a dél, amaz óra közeledtétől, amikor az őt kimerítő, rettenetes látomások megjelentek.

Amit a helytartó a fiatal Názáretiről beszélt, hatalmába kerítette lelkét és elvonta figyelmét saját bajától.

Valami különös dolog volt itt, a mit nem tudott megérteni.

Az akkori világ sok embert látott meghalni oly nyugodtan, mint a máglya kialszik, ha az utolsó darab fa is elégett. De ez bátorságból fakadó nyugalom, vagy bölcs megnyugvás volt ama kényszerűséggel szemben, mely nál fogva a világosságból sötétségbe, a való életből valami ködös, határozatlan, ismeretlen létbe kellett átmenni.

Eddig senki sem áldotta a halált; senki sem halt meg azzal a megdönthetetlen bizonyossággal, hogy csak a máglya vagy a sir után kezdődik az igazi élet, az igazi, oly nagy, oly végtelen boldogság, amilyent csak egy mindentható és végtelen lény adhat.

Pedig az, a kit nemsokára megfeszíteni készülték, ezt mint kétségbevonhatatlan igazságot hirdette; s ez a tanítás meglepte Anteát, mert a vigasztalás és remény egyetlen forrásának tűnt föl előtte.

Tudta, hogy meg kell halnia és ez ki-mondhatatlan fájdalommal töltte el őt.

Mi volt ránézve a halál? Elválás Cinnától, atyjától, az egész világtól, a szerelemtől; a hidegség, a semmi, a sötétség. Minél jobban érezte magát az életben, annál mélyebbnek kellett lenni fájdalmának. Ha a halál valamire szolgálhatott volna neki, ha magával vihetne volna szerelme, boldogsága emlékének egy morzsáját, akkor bele tudott volna nyugodni.

Síme, mikor semmit sem várt a haláltól, egyszerre értésére jut, hogy a halál mindent adhat neki. S ki tanította erre? Egy idegen ember, mester, próféta, bölcs, ki a felebaráti szeretettel a legkiválóbb erénynek hirdette, a ki áldott még akkor is, mikor ostorozták, s a kit keresztre feszíteni készülték.

S Antea így gondolkodott:

— Miért prédikált hát így, ha ezért egyetlen jutalma a kereszti? Mások hatalomra vágyódnak: ő nem kíván semmit és alázatos maradt. Mások paloták, fényűzés, lakomák, biborruhák, elefántcsonttal és gyöngyházzal diszitett kocsik után vágyódnak; ő mint pásztor élt nyája között. Szeretetet, igazságot, szereténységet hirdet: tehát nem lehet gonosz s nem csúfolhatja meg embertársait. Ha tehát igazságot beszél, akkor legyen áldott a halál: a halál, a földi megaláztatás véghatára, a legkisebb földi boldogság fölcserélése egy sokkal nagyobb, világosság a kialudt szemeknek, szárnyak, melyek az örökös öröm homáiba visznek! . . .

Antea most megérté, mit jelent a föltámadás hirdetése.

A szegény beteg esze és szíve mohón kapott e tanításon. Eszébe jutnak atyja szavai, a ki gyakran mondta neki, hogy egyedül az új igazság vezetheti ki az elhagyatott emberi lelket a sötétségből és szabadíthatja meg a reá nehezedő bilincsektől. Ez volt az az új igazság? a halál legyőzője, mely üdvöt hozott.

Antea annyira elmerült a gondolatokban, hogy Cinna a dél közeledtével régóta először nem vette észre a szokott aggodalom jeleit.

A menet kiért a városból és a Golgotha felé tartott.

A magaslatról, hol Antea ágya állt, tisztán lehetett látni a legkisebb részleteket.

A tömeg óriási volt; de majdnem elenyészett a nagy kömezőn. A város tárt kapujából új emberhullámok hömpölyögtek ki, melyeket utközben megnagyobbítottak azok, kik a falakon kívül várakoztak. Az eleven folyam két partján gyermekek hemzsegték. A menet tartálott a férfiak fehér ruháitól s az asszonyok vörös és kék kendőitől. Középen a római katonák kardjai és láncsai csillogtak.

A hang zaja eleinte homályos, azután egyre hallhatóbb lön. Végre a menet közlgett s az első sorok már a hegyre mentek föl.

A tömeg sietett elfoglalni a legjobb helyeket, hogy a kivégzésnek egy részlete se kerülje el figyelmét. Azért az elítélteket környező kíséret hátul maradt.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Pálosok rendje Pécsen.

Pécs, okt. 10. (Saj. tud. táv.) *Heltyey* püspök a pálosok rendjét óhajtja meghonosítani hazánkban, e czélból saját költségén négy fiatal magyar paulinust neveltet, kik hivatva lesznek Pécsen a pálosok rendjének alapját megvetni.

Elmaradt királyi látogatás.

Belgrád, okt. 10. (S. t. t.) Kruzseváciban a szerb királyi pár fogadására tettek nagy előkészületeket, egy szatócs vigyázatlansága azonban a fejedelmi vendégek látogatását elodázta. Ugyanis vigyázatlanságból a szatócs boltjában lévő dynamit és puskapor felrobbant; a robbanás következtében tizenkét ház s a mellékhelyiségek meggyuladtak, három ember meghalt, tizennégy pedig életveszélyesen megsebesült. Az igen erős szél miatt csak nagy nehezen lehetett a tűz tova terjedését meggátolni.

Csongrádi választás.

Csongrád, okt. 10. (Saj. tud. táv.) Hét óraker, a midőn a záróra kitűzetett, Baross Károlynak 316 szavazata volt Hegyi Antal 266 szavazata ellenében; a választás igen erős s a küzdelem eredménye kétséges. Pont 10 óraker ért véget a szavazás és Baross 349 szóval választatott meg 320 szó ellenében.

A román király utazása.

Bukarest, okt. 10. A király és a szászmeiningeni trónörökös kíséretükkel ma reggel Sinajába utaztak, hogy Sileléhe menjenek hadgyakorlatokra. A hadgyakorlatokon résztvevő csapatok már Riministerába érkeztek, a hol nagy csapatszemle lesz. (M. T. I.)

A búrok harcza.

London, okt. 10. (Saját. tud. távir.) *Ötvenhárom* fokföldi lázadó kötél általi halálát mondta ki a hadbírótság, most mint értesülünk lord *Kitchener* a kötél általi halált életfogytiglani fegyházra változtatta.

A portugál anyakirályné Bécsben.

Bécs, október 10. Mária Pia portugália anyakirályné ideérkezett és néhány nap mulva visszatér Lisszabonba. (M. T. I.)

Pierre Lotti haldoklik.

Páris, okt. 10. (Saj. tud. távirata.) Mint értesülünk, a francia irodalom egy oszlopos tagja, Pierre Lotti világhírű író Csiffuban haldoklik.

Roosevelt és a búrok.

Amsterdam, október 10. Az amsterdami Handelsblad kiadója, Hossevain lapjában nyílt levelet közöl Roosevelt elnökhöz, a melyben utal a nemzetközi és a hadijognak angol részről történt megsértésére és párhuzamot von az amerikaiak régi és a búrok mostani szenvedései között. A levél azt mondja:

Ha Roosevelttel tagadja, hogy a búrok szenvednek és hogy megfosztják őket

azoktól a jogoktól, a melyeket a hágai konferencia nekik biztosított, akkor a búrok jelenjenek meg a nemzetek ítélőszéke előtt. Ha Roosevelttel azt mondja, hogy a nagyhatalmasságok, a melyek a hágai egyezményt aláírták, tehetetlenek, ezzel elismeri, hogy a hatalmasságok mind alázatosan meghajolnak a törvényszegő Anglia előtt. Ha Roosevelttel nagy tette szánja el magát, a gaztettek nem fognak ismétlődni. Vajha rábírná erre Lincolnnak és Washingtonnak a kapitólium kupolája alatt még élő szelleme. (M. T. I.)

Sztrájkoló kőművesek.

Barcelona, okt. 10. A sztrájkoló kőművesek tegnap tartott gyűlésükön elhatározták, hogy addig sztrájkolnak, míg a munkaadók követeléseiket nem teljesítik. (M. T. I.)

Vérezgő munkás.

Budapest okt. 10. (Saját. tud. táv.) *Sebők* Ferencz gázgyári munkás, elbocsátása miatt pert indított a gázgyár tulajdonosa ellen. Felfogadott ügyvédje a mai nap folyamán jelentette ki, hogy ezen ügyben többféle okokra való tekintettel nem képviselheti. *Sebők* e miatti haragjában annyira elkeseredett, hogy az ötlet vigasztalni óhajtó nejét összevegdalta, nyakába kést szurt és gyomrát felmetsette. Az örvényező embert a rendőrség letartóztatta.

Eskütétel.

Bécs, okt. 10. Inama-Sterneck osztályfőnök, Holbein altábornagy, gróf Hardegg és St-Julien salzburgi tartományi elnök ma letették a király előtt a titkos tanácsosi esküt. Az eskütétel után a király egyenkint kihallgatáson fogadta az új titkos tanácsosokat. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő főbb nyereményeket huzták ki:

5000 koronát nyertek: 21451 5724 32945.

2000 koronát nyertek: 32083 95005 85670 47586 9801 16752 63431 21770 18109 29638 46750 88802 67621 8485 92589 2013 90900 55872 84628 68152.

1000 koronát nyertek: 99080 50825 95015 9572 9250 2180 64115 87510 72080 69598 88928 17351 85621 33843 14288 77098 3954 14613 12214 88250 56395 53318 73422 95098 68802 39157 60789 33727 42222 48300 54458 41248 13753 31537 93251 4074.

500 koronát nyertek: 85277 95938 68107 18940 36517 77043 38756 12309 96819 53771 24925 1977 78646 69512 51168 34456 68843 3625 32113 76888 329 83887 58992 31685 8564 43313 77122 96962 29094 31138 57230 60168 7195 81307 74694 66381 69871 62745 27341.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Forgalmi kimutatás 1901. évi okt. hó 8-ról. Tiszta buza körülbelül 1000 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 400 hltr, árpa 150 hkl. zab 220 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 290 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 148, sovány 165, süldő 460, malac: 480, hizott marha 14, jármás ökor 300 fejős tehén 200, borju 240, bivaly 10, juh és kecske 600, ló 258.

Ketch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 10
Buza októberre	7 84
Buza áprilisra	8 80
Tengeri	5 14
Rozs okt.	6 69
Zab ápr.	6 98
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 10.
Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	629 50

Allamvasút	621 50
Rimánurányi	416
Magyar jelzálog	435
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. okt. 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 80
Magyar koronajárdék	92 65
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,75%	121 75
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119
Magyar földhermentesítési kötvény 4%	92 25
Italmérési jog megváltási kötvény	99 85
Horváth-sziavónföldhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyeresémsorajegy-kölcsön	177
Tiszszabályozás sorsjegyek kölcsön	144

Osztrák járadékpapírban	98 30
Osztrák járadék ezüstben	98 20
Osztrák járadék aranyban	118 90
Osztrák korona járadék	95 10
Osztrák államsorsjegyek	138 50
Osztirák magyar bank részvény	16 30
Magyar hitelbankrészvény	635 50
Osztirák hitelintézet részvény	630 50
Párisi vista	
20 frankos arany (Napoleon'or)	19
Németbirodalmi márka	
London vista	
20 márkás arany	23 44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó erdő-vágások.

A nagyváradi lat. szert. Káptalan tulajdonát képező s f. év telén tarolás alá jövő h.-k.-ujlaki 22 kat. hold és a kis-kéri 39-7 kat. hold vágások egész fatömege eladó.

Az eladási feltételek a központi irodában megtekinthetők, a hová a zárt ajánlatok 10% bálnompénz csatolása mellett október hó 31-ig nyújtandók be.

Papp Imre s. k.,
főtiszt.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alatt jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-83-0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyásziapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.